

MEDEDELING

Nummer : RM25.033
Onderwerp : Arbeidsmarktbeleid

Aan de raad

Samenvatting

De arbeidsmarkt is een beleidsterrein dat landelijk wordt aangestuurd via de arbeidsmarktregio's en gefinancierd via de centrumgemeenten. Gemeente Bladel is onderdeel van arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant. Deze arbeidsmarktregio doet het uitstekend, zoals verschillende cijfers laten zien.

Op Kempisch niveau werkt de gemeente constructief samen met ondernemers, bijvoorbeeld via het Kempisch Ondernemersplatform (KOP) aan nieuwe initiatieven om schoolverlaters en werkzoekenden te binden aan de bedrijven in onze regio.

Waar mogelijk gebruikt de gemeente haar invloed en connecties om Bladelse belangen te behartigen.

Inleiding/aanleiding

De arbeidsmarkt kent meerdere facetten. Deze notitie analyseert beknopt de arbeidsmarkt vanuit de verschillende perspectieven. Vervolgens wordt verder ingezoomd op het arbeidsmarktbeleid, voor zover dat de gemeente raakt. Daarbij kijken we naar de mogelijkheden om hier op Bladels niveau een verdieping in aan te brengen. Als laatste wordt een ambtelijk advies gegeven voor het vervolg.

Scope van arbeidsmarktbeleid

Voor Bladel is het belangrijk dat er een goed functionerende arbeidsmarkt is, want wij hebben een economisch sterke positie in de regio. De bedrijven die hier gevestigd zijn, zijn afhankelijk van een goed functionerende arbeidsmarkt voor het vinden van goed gemotiveerd en gekwalificeerd personeel. De arbeidsmarkt gaat daarbij om de overgang van school naar werk, het behoud van goed personeel (binden en boeien van je medewerkers) en ook om de overgang van werk naar werk (met soms een periode zonder werk daartussen).

Voor ondernemers is naast de arbeidsmarkt nog veel meer van belang, om een goed draaiend bedrijf te onderhouden. Allerlei zaken die de ondernemers raken, zoals ruimtelijke ordening en milieuzaken, laten we hier buiten beschouwing. Recreatie en toerisme en contacten met ondernemers over de centrumvisie horen ook bij het economisch beleid.

Binnen het arbeidsmarktbeleid richten we ons dus op het publiek-private samenspel tussen overheid, onderwijs en ondernemers (de 3 O's) gericht op werkgevers, werknemers en werkzoekenden.

Arbeidsmarktbeleid richt zich daarmee primair op de mensen, de werkzoekenden en werkenden, die werk willen vinden en houden en de werkgevers, die geschikte en gekwalificeerde arbeidskrachten zoeken en willen vasthouden.

Doelstelling gemeente Bladel:

In de Brede Visie Welzijn staat de volgende ambitie beschreven:

Alle inwoners participeren naar vermogen op de arbeidsmarkt

Om dat te bereiken staat er vervolgens: *“We begeleiden inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt naar een reguliere baan, al dan niet met ondersteuning. Als dat niet mogelijk is biedt het participatiebedrijf een vangnet.”* Dit is een actie die gaat over mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en wat zij nodig hebben. De ambitie gaat over ALLE inwoners die naar vermogen willen participeren op de arbeidsmarkt.

Onder het kopje “Arbeidsmarkt in de Kempen” werken we dat verder uit.

Landelijke ontwikkelingen

Op 29 april 2024 heeft het kabinet een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. De focus daarin richt zich op 4 ontwikkelingen:

1. het creëren van één regionaal loket: het Werkcentrum
2. het versterken van het van-werk-naar-werk-stelsel
3. het meer centraal zetten van de ondersteuningsbehoefte
4. het structureel borgen van een gezamenlijke publiek-private governance

Het Regionale Werkcentrum wordt een verplicht regionaal werkend loket, waarin de diverse partners samenwerken.

Binnen de 35 arbeidsmarktregio's spannen publieke en private organisaties, zoals Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), gemeenten, werkgeversorganisaties, vakbonden, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en onderwijs- en opleidingsinstellingen, zich in om mensen te begeleiden naar passend werk of (arbeidsmarktgerichte) scholing. In de arbeidsmarkt-dienstverlening spelen daarnaast organisaties als sociaal ontwikkelbedrijven, brancheorganisaties, uitzendbureaus en re-integratiebureaus een belangrijke rol. Samen vormen al deze organisaties de arbeidsmarktinfrastructuur en we hebben ook al deze organisaties nodig binnen het Werkcentrum.

Als werknemers hun baan verliezen is de stap naar het vinden van nieuw werk in veel gevallen groter, dan wanneer zij actief begeleid worden van werk naar werk. Deze begeleiding krijgt extra aandacht. Bij deze begeleiding staat de ondersteuningsbehoefte centraal van de werkzoekende. Hierbij mag inkomen of opleidingsniveau geen rol spelen. Iedere werkzoekende (of dat vanuit een baan is, of vanuit een werkloosheid) heeft recht op de ondersteuning van het Werkcentrum. Ook werkgevers die ondersteuning zoeken bij het vinden van passend nieuw werk voor een werknemer, kunnen bij het Werkcentrum terecht.

Binnen het Werkcentrum werken veel partijen samen. Om deze samenwerking goed te laten verlopen is een duidelijke governance structuur wenselijk. Daarvoor moeten binnen de arbeidsmarktregio's afspraken worden gemaakt.

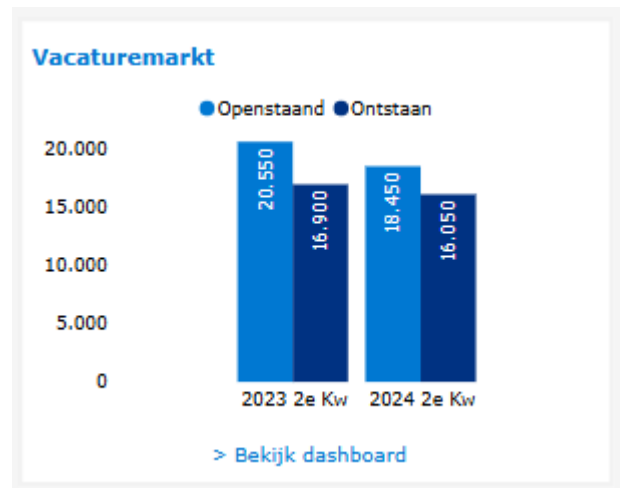
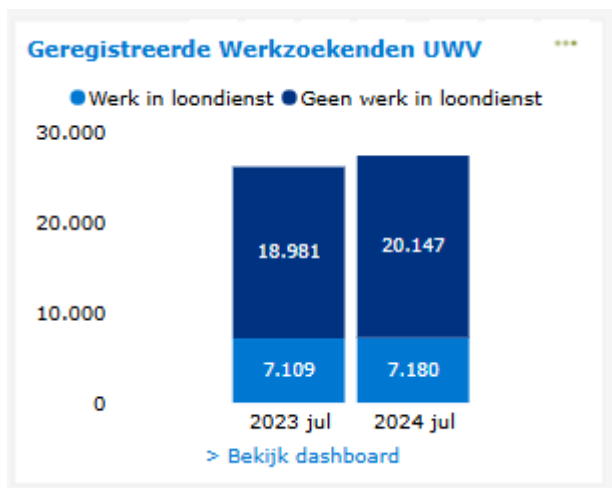
Vanuit het rijk wordt er uitsluitend over landelijk en regionaal arbeidsmarktbeleid gesproken. De beschikbare middelen worden verdeeld over de centrumgemeenten per arbeidsmarktregio.

Regionale ontwikkelingen

Hier volgen eerst wat cijfers¹ over de regionale ontwikkeling in onze arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant.

Het aantal mensen dat een baan zoekt is het laatste jaar toegenomen. Hun aantal is nu hoger dan het aantal beschikbare banen.

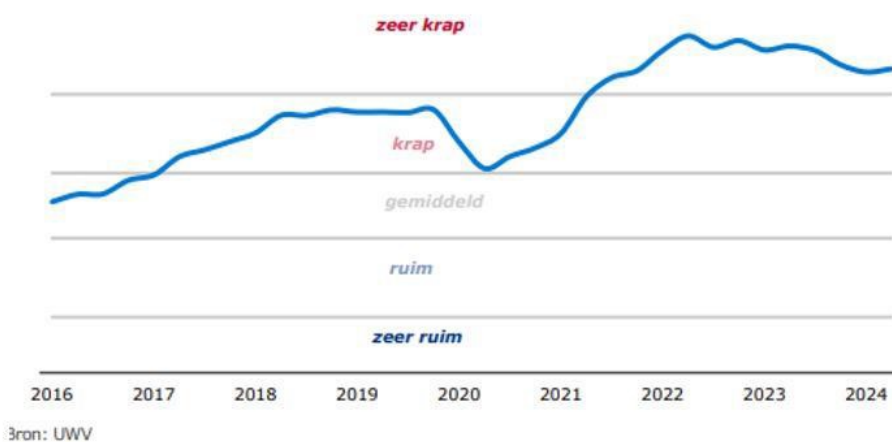
¹ Bron van de cijfers: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/ww?regio=Zuidoost-Brabant>

Helaas kunnen de we zoekende inwoners niet een-op-een op de vacatures plaatsen. Er staat daarom nog een flinke spanning op de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren is die steeds krappere geworden, door een oplopend verschil tussen de gevraagde competenties en de competenties van de mensen die werk zoeken.

Ontwikkeling UWV Spanningsindicator arbeidsmarkt

Zuidoost-Brabant, 1^e kwartaal 2016-2^e kwartaal 2024

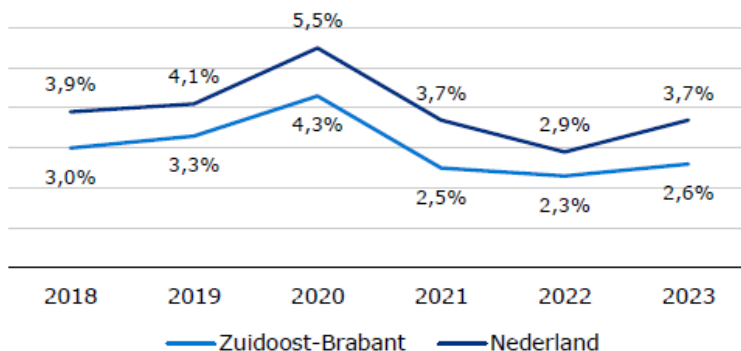

De cijfers van het UWV over de doorstroom van WW naar Bijstand zijn heel positief. Dit geeft aan dat mensen met werkervaring bijna allemaal voor het einde van hun WW periode weer een nieuwe baan vinden. Deze cijfers zijn aanmerkelijk beter dan gemiddeld in Nederland, helemaal als je kijkt naar de regio, afgezet tegen Eindhoven.

Relatieve doorstroom hoger in 2023

Het percentage doorstroom van WW naar bijstand in Zuidoost-Brabant was in de voorbije jaren lager dan landelijk. In 2023 kreeg in de regio 2,6% van de WW-uitstroom vervolgens bijstand. Landelijk was dat 3,7%. Wel steeg in Zuidoost-Brabant de doorstroom naar bijstand in 2023 ten opzichte van 2022 met 0,3 procentpunt.

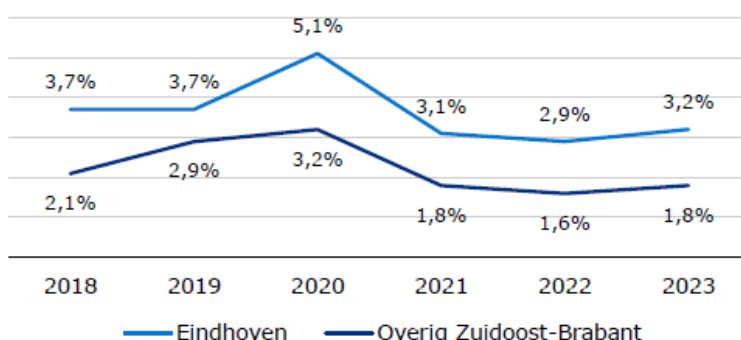
Percentage doorstroom naar bijstand vanuit een WW-uitkering Zuidoost-Brabant en Nederland

Hoogste doorstroom in centrumgemeente

In Eindhoven stroomde 3,2% van de WW-uitstroom in 2023 door naar de bijstand. Bij de overige gemeenten samen was dat 1,8%. Het percentage doorstroom in Overig Zuidoost-Brabant is lager dan voor de centrumgemeente. De grootte van gemeenten en samenstelling van de bevolking zijn van invloed op de doorstroom. Jongeren, mensen met een deeltijdbaan of mensen met een lager beroepsniveau doen relatief vaker een beroep op bijstand.

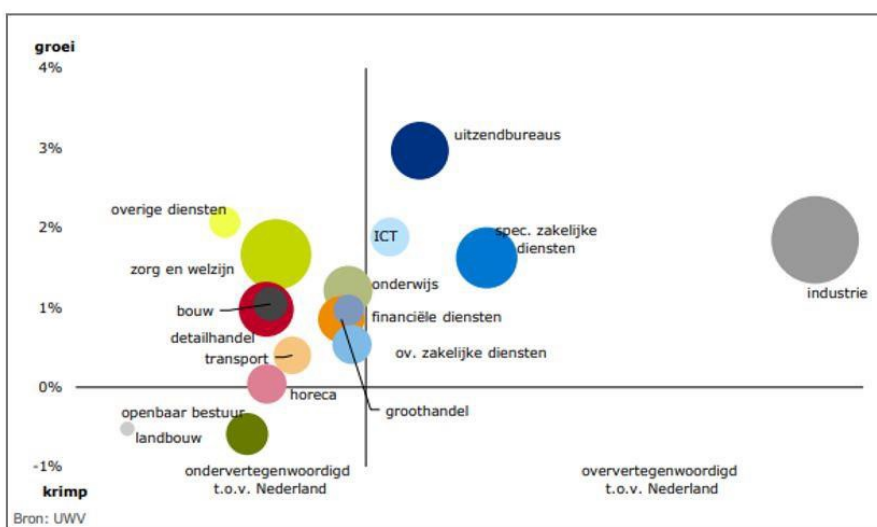
Percentage doorstroom naar bijstand vanuit de WW-uitkering Zuidoost-Brabant en Gemeente Eindhoven

Het laatste overzicht laat de sectoren zien waar (relatief) meer of minder kansen liggen voor werkzoekenden. Zuidoost Brabant richt zich qua sectoren duidelijk op twee sectoren (Industrie en ICT) en de toelevering daaraan.

Werknemersbanen per sector Zuidoost-Brabant: omvang, aandeel en ontwikkeling

Verwachte omvang (2025) en groeiprognose 2024-2025

In onze arbeidsmarktregio (Zuidoost Brabant) is er een goede samenwerking tussen de diverse partijen in het Huis naar Werk. Het Huis naar Werk wordt, als gevolg van het landelijke beleid, omgevormd tot een Regionaal Werkcentrum. Ook de inhoudelijke focus, zoals het rijk die voorschrijft (beschreven onder het kopje “landelijke ontwikkelingen”), wordt onderschreven en toegepast in onze arbeidsmarktregio.

In een strategische visie op het arbeidsmarktbeleid wordt voor meerdere jaren het beleid bepaald. Jaarlijks wordt er een uitvoeringsplan opgesteld, met daarin beschreven de acties voor het komende kalenderjaar (zie bijlage voor het Jaarplan 2025 van HnW). In het uitvoeringsplan staat een lijst aan acties en maatregelen, gericht op werkzoekenden, werkgevers, ondernemers en de overgang van onderwijs naar werk. Al deze initiatieven en activiteiten zijn bedoeld voor alle inwoners en bedrijven van Zuidoost Brabant, dus ook voor de inwoners van de gemeente Bladel.

Vorig najaar is besloten om de komende jaren nog een uitgebreide dienstverlening aan te houden vanuit het Huis naar Werk (Regionaal Werkcentrum), omdat daar voldoende middelen voor beschikbaar zijn. Dit houdt onder andere in dat de dependance van Huis naar Werk, die in Bladel is gevestigd voor de Kempen, kan blijven als dependance van het Regionaal Werkcentrum.

Arbeidsmarkt in de Kempen

Als gemeente Bladel zijn we onlosmakelijk verbonden met de andere Kempengemeenten, voor wat betreft de arbeidsmarkt. Hoewel er veel werkgelegenheid is op de industrieterreinen van de gemeente Bladel, komen de werknemers van deze bedrijven uit de hele regio. Andersom werken de Bladelnaren ook buiten de gemeentegrenzen. Cijfers over hoeveel inwoners binnen de gemeente of binnen de regio werken zijn er niet. Dit wordt niet gemeten. Enkele initiatieven ten behoeve van een goed functionerende arbeidsmarkt, waar Bladel ook actief in deelneemt, spelen zich daarom ook op Kempisch niveau af. Hieronder benoemen we kort de Vakroute en de Kempenbuddy's.

Het Kempisch OndernemersPlatform (KOP) is een belangrijke partner voor de gemeenten. Gezamenlijk werken zij aan verschillende thema's. Een van deze thema's raakt direct het arbeidsmarktbeleid, namelijk het thema: Arbeidsmarkt & Talentontwikkeling. Hierin wordt specifiek samengewerkt bij de Vakroute. Het doel van Vakroute De Kempen is om jongeren gelijke kansen te bieden door ze op een doordachte manier in contact te brengen met lokale bedrijven. Dit helpt hen weloverwogen keuzes te maken voor hun studie en toekomstige carrière. Het KOP werkt hierbij nauw samen met het onderwijs en zij hebben een brede focus op alle sectoren. Zo wordt een sterke basis gelegd voor leren en ontwikkelen in de Kempen en gestreefd naar een positief beeld van de regio als een aantrekkelijke en toekomstbestendige werkplek. Alle Kempengemeenten hebben hier eenmalig € 6500 aan bijgedragen. De eerste resultaten zijn zeer bemoedigend. Zo zijn er diverse stageplekken en bijbaantjes voor scholieren gevonden bij bedrijven en meerdere workshops gegeven om bedrijven en leerlingen dichter bij elkaar te brengen.

Een ander Kempisch initiatief dat positief werkt op de arbeidsmarkt en de begeleiding van werkzoekenden naar een baan, is het project KempenBuddy's.² Hierbij worden werkzoekenden van 50 jaar of ouder begeleid door een buddy. Deze buddy zet zijn of haar eigen kennis, ervaring en netwerk in om de werkzoekende te begeleiden naar een nieuwe passende baan. Via de KempenBuddy's hebben al vele werkzoekenden een nieuwe leuke baan gevonden!

Lokale situatie

In Bladel hebben wij de unieke situatie dat er een dependance van het regionale Huis naar Werk (straks: Regionaal Werkcentrum) is gevestigd, in ons participatiebedrijf KempenPlus. Beide organisaties kunnen hierdoor goed samenwerken. Zij werken natuurlijk niet alleen voor Bladel, maar voor de Kempen.

Specifiek voor de gemeente Bladel is er geen eigen beleid of eigen ontwikkelingen. Waar wij aan meewerken speelt zich minimaal op Kempisch niveau af en vaak op het niveau van de arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant. Wij kunnen bestuurlijk onze wensen inbrengen in de regionale overleggen die de Kempengemeenten of de hele arbeidsmarktregio raken. Daarin is onze invloed beperkt. De landelijke oproep om een goede governance te organiseren binnen het Regionale Werkcentrum kan reden zijn om ook de governance in onze regio tegen het licht te houden. Dit biedt dan voor Bladel ook kansen.

Hoewel de arbeidsmarkt op dit moment zeer krap is, kan dit veranderen als gevolg van wijzigende economische omstandigheden. Als de doorstroom vanuit de WW naar de bijstand³ boven de 4% komt, kun je spreken van een arbeidsmarkt die het moeilijk heeft. Dan zal het college een heroverweging maken en bezien of dit onderwerp meer prioriteit nodig heeft. De inzet van extra ambtelijke capaciteit en middelen wordt dan opnieuw bekeken.

² zie: <https://www.kempenplus.com/kempenbuddys>

³ Voor overig Zuidoost Brabant, zonder Eindhoven. Dit cijfer benadert het meest de Bladelse situatie.

Bestuurlijke focus

Als gemeente Bladel hebben wij wel invloed op het economisch beleid dat wij uitvoeren, omdat wij daarmee de ondernemers, bedrijven en detailhandel bereiken uit onze gemeente, onder andere door het realiseren van een goed vestigingsklimaat.

Op de arbeidsmarkt hebben wij zeer beperkt invloed, omdat Bladelse bedrijven niet alleen in Bladel zoeken naar werknemers en onze inwoners ook buiten Bladel werken. De arbeidsmarkt is daarmee niet gemeentelijk georganiseerd. Als gemeente ontvangen we hier ook geen middelen voor. De begroting van Huis naar Werk voor 2025 bedraagt bijna 2,3 miljoen euro, welke wordt gedekt uit landelijke financiering die via de centrumgemeente loopt.

De portefeuillehouder neemt daarentegen actief deel aan de portefeuillehoudersoverleggen van de arbeidsmarktregio, waar zij de Bladelse belangen vertegenwoordigt.

Als er zich bijzonderheden voordoen op de Bladelse arbeidsmarkt, waarbij ondernemers of inwoners zich wenden tot de gemeente, dan staat er een netwerk aan partners klaar om deze belanghebbenden naar te verwijzen. En als er bijzondere of nieuwe initiatieven zijn, vanuit ondernemers of maatschappelijke partners, gericht op de arbeidsmarkt, dan zullen wij daar als gemeente positief en constructief naar kijken en eventueel budget beschikbaar stellen om dit initiatief te ondersteunen.

Bladel, 3 juni 2025

Burgemeester en wethouders van Bladel,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage(n):

1. Jaarplan 2025 Huis naar Werk (25.07598)